

metoder og adfærd vil blive ændret som følge af, at virksomhederne oplever tvang.

Det vil derfor være umuligt at vide, om de påvirkninger, forskerne kan måle, vil svare til, hvad der normalt forekommer på virksomheden. At tvinge virksomheder til at deltage ville også skabe en ubehagelig loyalitetskonflikt for de ansatte eller en eventuel frygt for represalier. Det ville svække undersøgelsens troværdighed.

I den konkrete sag om manganpåvirkninger på støberier kunne forskningen ifølge Arbejdsmiljøinstituttet i princippet have været gennemført ved undersøgelser af de udsatte personer, uafhængigt af virksomhederne. Det ville have været muligt, fordi graden af manganpåvirkninger kan bestemmes ved at måle indholdet af mangan i blod. Og en sådan blodprøve kan tages uden for virksomheden. Den behøver med andre ord ikke at blive taget, mens man er i gang med sit arbejde.

Men i de tilfælde, hvor det i forskningsprojekter er afgørende, at virksomheden er involveret, fordi det f.eks. er en bestemt arbejdsfunktion, som skal undersøges, er det Arbejdsmiljøinstituttets erfaring, at virksomhedernes aktive og ønskede deltagelse er en nødvendig forudsætning for at opnå troværdige resultater. Virksomhederne skal kunne se egen fordel og tage ejerskab til projektet. Med andre ord: Forskning af høj kvalitet kan ikke opnås under tvang.

Almindeligvis har Arbejdsmiljøinstituttet ikke problemer med at få virksomheder til at deltage i forskningsprojekter. Instituttet sørger nemlig for at inddrage branchens detaljerede praktiske viden om de konkrete virksomheder og udarbejder derefter i et tæt samarbejde med brancherepræsentanter et informationsmateriale, der både sendes til virksomheden og til de personer, som skal deltage i undersøgelsen.

Arbejdsmiljøinstituttets vurdering er også, at der ikke findes sorte huller i forskningen, som skyldes, at virksomheder ikke kan tvinges til at deltage i forskningsprojekter. Hvis der fandtes huller, ville de heller ikke kunne fyldes ud med forskning foretaget på virksomheder, som var tvunget til at deltage, fordi resultaterne som nævnt ikke ville blive troværdige.

Jeg vil gerne understrege, at jeg på mange måder i denne sag deler Enhedslistens holdning. Jeg er også bekymret for, om der går ansatte rundt på de danske arbejdspladser og udsættes for ting i arbejdsmiljøet, som gør dem syge. Jeg er også interesseret i at kunne gribe ind over for sådanne virksomheder.

Kl. 19.20

Det har vi heldigvis også mulighed for. Vi har nemlig § 21 i arbejdsmiljøloven. Den paragraf giver Arbejdstilsynet mulighed for at kræve undersøgelser foretaget for at konstatere, om arbejdsmiljøforholdene er i orden. Arbejdstilsynet har denne mulighed for at kræve undersøgelser både i tilfælde af en konkret begrundet mistanke på en virksomhed og som led i en mere generel undersøgelse eller løbende kontrol af forholdene i f.eks. en branche.

Arbejdstilsynet kan f.eks. komme ud på en virksomhed, hvor der arbejdes med farlige stoffer og materialer. Virksomheden har måske et ventilationsanlæg, men meldinger fra en række af de ansatte giver tilsynet mistanke om, at de ansatte muligvis udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra de stoffer og materialer, som anvendes.

I et sådant tilfælde kan Arbejdstilsynet forlange, at forholdene undersøges til bunds. Udgangspunktet er, at virksomheden selv skal tilrettelægge undersøgelsen, men Arbejdstilsynet kan dog give påbud om, at der skal indhentes bistand fra særligt sagkyndige, hvis det vurderes, at virksomheden ikke selv kan løfte opgaven.

Den paragraf, § 21 i arbejdsmiljøloven, er vigtig, for den giver Arbejdstilsynet mulighed for at få undersøgt forhold, som giver anledning til bekymring. Med § 21 har vi efter min bedste overbevisning tilstrækkelige muligheder for at tvinge virksomheder til at få undersøgt mistænkelige arbejdsmiljøforhold.

Det var hovedbegrundelserne for, hvorfor regeringen ikke mener, at der er behov for en hjemmel til at tvinge bestemte virksomheder til at deltage i forskningsprojekter.

Så vil jeg komme ind på et andet punkt, hvor regeringen ligger helt på linje med Enhedslisten. Det er i spørgsmålet om behovet for en styrket arbejdsmiljøforskning. Enhedslisten finder, at det er nødvendigt med en styrket arbejdsmiljøforskning, fordi manglende forskning kan betyde, at åbenlyse arbejdsskader ikke anerkendes, og jeg kunne ikke være mere enig.

Behovet for en styrket arbejdsmiljøforskning var også baggrunden for, at jeg sidste år under satspuljeforhandlingerne fremsatte et forslag om etablering af en arbejdsmiljøforskningsfond, et forslag, der heldigvis var bred opbakning til, og hvor satspuljepartierne og regeringen blev enige om at afsætte i alt 82,6 mio. kr. over en 4-årig periode.